

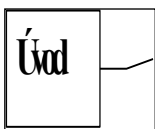
Masarykova univerzita
Fakulta sociálních studií
Katedra environmentálních studií

Parkour – moderní návrat k přirozenosti
(esej)

Jan Kyselý
UČO: 343160
343160@mail.muni.cz
Environmentální studia

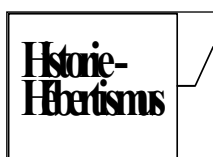
22. 4. 2010
počet znaků: 7090

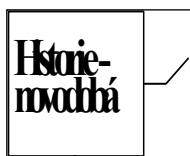
Tento text se zabývá parkourem jako novým myšlenkovým směrem v oblasti pohybu. Zaměřuje se především na jeho duchovní rozměr a motivace, které vedou traceury¹ k provozování této aktivity. Zvláštní pozornost je věnována hledání spojitostí mezi parkourem a environmentálně příznivým způsobem života. Toto téma doposud nebylo podrobněji zkoumáno, přesto věřím, že pozornost environmentální i další odborné veřejnosti si plně zaslouží.

Přestože veřejné povědomí o něm neustále roste, pojem parkour si většina veřejnosti stále ještě spojuje s jezdeckým přeskokováním překážek na koni. Po dalším přiblížení reagují většinou slovy „jo, to jsou ty blázni, co skáčou po střeších a přes auta“. Ačkoliv právě tento obraz zůstane většině nezainteresovaných diváků po shlédnutí filmu nebo videoklipu v paměti, skutečnost je naprosto odlišná. Parkour je filozofie, která spojuje pohyb v prostoru a překonávání překážek všeho druhu, ať už jsou fyzické nebo duševní². Samotné filmové záběry jsou tedy pouze výňatkem z mnohem hlubšího a komplexnějšího systému.

Pro správné pochopení parkouru je nezbytné zmínit se alespoň stručně o jeho historii. Za předchůdce parkouru je považován tzv. hébertismus. Tento myšlenkový směr vytvořil George Hébert. Hébert strávil mnoho let na moři, kde obdivoval sílu a odolnost gambiérů³. Při návštěvě exotických krajín pozoroval domorodce, kteří byli navzdory zaostalosti ve výborné fyzické i psychické kondici. Velký vliv na něj měla účast na záchranných pracích během sopečných erupcí na Martinique. Na základě těchto zkušeností dospěl k poznání, které shrnuje ve větě „être fort pour être utile“⁴ a vytváří Methode Naturelle⁵. Hébert věřil, že tělo a mysl mohou být plně rozvinuty pouze v přírodě. Cvičení v umělém prostředí tělocvičen stejně jako podporování soutěživosti u mladých lidí podle něj mají negativní vliv na vývoj jedince.

Skrze armádu se s hébertismem seznámil i francouzský voják Raymond Belle. Metodika jej zaujala natolik, že se stal jejím propagátorem a instruktorem. Kromě vojáků seznámil s jejími principy i svého syna Davida. Ačkoliv David prokazoval mnoho talentu, v roce 1987 po přestěhování do Lisses, předměstí Paříže, měl jen velice omezený přístup k přírodě. Přizpůsobil si proto hébertismus do vlastní podoby a začal jej praktikovat v (sub)urbánním prostředí.

Postupem času se k Davidovi začali přidávat jeho kamarádi a další, které parkour oslovil. Světový fenomén se z něj stal v roce 2003 po odvysílání dokumentu *Jump London* na BBC. Počet přívrženců parkouru od té doby neustále roste.

Ač se tak na první pohled nezdá, parkour je v podstatě kritikou současné společnosti. Dobrým příkladem jsou kanadští traceuri, jejichž názory prezentuje britský sociolog Michael Atkinson (2009). Traceur chápe moderní městské centrum jako místo, které je environmentálně sterilní a ovládané politikou konzumu. Člověk se v něm necítí přirozeně, nemá k němu vztah. Nemá zájem zdržovat se v něm déle než je nezbytné a hledá útočiště, které ovšem nachází až ve vlastním domě.

Občan je takovým prostorem i společností deformován a to jak po fyzické, tak duševní stránce. Pohyb je omezován na nejnižší možnou míru, je chápán jako povinnost navíc a pokud to je možné, je nahrazován automobily, eskalátory, výtahy, atd. Lidé, kteří dnes chodí pěšky nebo jezdí na kole, jsou většinou společností odsuzováni. Pokud moderní občan touží po pohybu a fyzické zátěži, využije raději

1 tedy osoby, které provozují parkour

2 <http://parkourpedia.com/about/what-is-parkour>

3 námořník, který pracuje na lodích vysoko ve vzduchu

4 „Člověk musí být silný, aby byl užitečný.“

5 Methode Naturelle je metodika fyzického tréninku jedince v otevřeném prostoru. Hébert ji podrobně rozepisuje v knize *Guide pratique d'éducation physique*. Později byla přijata francouzskou armádou a vyučována plošně.

fitness centrum.

Dochází k odcizení přírodě. Ta je z města postupně vytlačována, případně se koncentruje pouze do městských parků. Příroda je chápána spíše jako dekorace. Běžné jsou zákazy chození po trávě. Stejně tak se traceuři často setkávají s nepochopením, pokud se rozhodnou například lézt po stromě. Mladý muž v moderní společnosti na strom nepatří.

Traceuři si uvědomují konzumní způsob života většiny společnosti a ostře jej kritizují.

Postoje a hodnoty parkouru vycházejí ve velké míře z hébertismu.

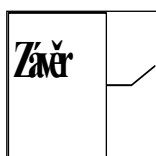
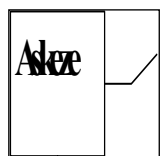
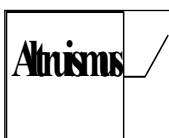
Chápání prostoru je v parkouru odlišné. Traceur pozoruje svět dekonstruktivisticky, hledá v něm nové cesty kudy se pohybovat. Snaží se o zosobnění městského prostoru formou fyzického kontaktu s ním. Tréninkem v tomto prostoru mimo jiné upozorňuje na jeho nepřirozenost. Zatímco pohyb traceurů je společností hodnocen jako nepřirozený a výstřední, traceuři upozorňují na to, že je pouze utvářen okolním prostředím, přičemž v přírodě by byl tentýž pohyb považován za samozřejmý. Jako myšlenkový směr není parkour časově vyčleněn a je praktikován v podstatě neustále. Tím představuje na rozdíl od všech sportů propojení pohybu v pracovní době a volném čase.

Významné je parkourové pojetí skupiny. Tréninkové skupiny jsou otevřené a nápomocné vůči novým členům. Zkušenosti jsou plně předávány a s upřímnou snahou ostatním pomoci. Parkour odmítá soutěžení. Jediný, s kým se traceur porovnává, je on sám a jeho vlastní výsledky. Když se společnost MTV pokusila přijít s pořadem *Ultimate parkour challenge*, parkourová komunita jej ostře odmítla⁶. Soutěživost, která je typická pro současnou společnost, v parkouru neexistuje.

I v dalším přístupu parkouru vůči společnosti staví parkour svoje postoje na hébertismu. Mottem parkouru je právě Hébertovo „být silný, abych byl užitečný“. Cíl parkouru je tedy chápán jako služba. Předpokládá se, že traceur nevyužije svoje schopnosti pouze k vlastní potřebě, ale bude nezištně a dobrovolně pomáhat jiným⁷. Altruismus je cílovou hodnotou a chtěnou součástí parkouru.

Traceuři užívají pohybu k introspekci. Věří, že teprve ve chvílích naprostého vyčerpání poznává jedinec svoji skutečnou podstatu. Ta byla do té doby pokroucena reklamou a uměle vytvořenými touhami a potřebami. Tím, že se dobrovolně vystavují fyzickému utrpení⁸, reflektují skutečné příčiny utrpení v jejich životě. Ty vidí konzumerismu. Protože konzumně orientovaný člověk touží vždy po dalších statcích, nikdy nebude plně uskopojen a zůstane nešťastný. Askeze, kterou traceuři přijímají, je vede k osvobození od této životní nespokojenosti.

Ač se na první pohled může zdát, že parkour představuje pouze mladickou touhu po vybouření se bez hlubšího smyslu, není tomu tak. Myšlenkové základy parkouru jsou složitější a mají širší sociální podtext s environmentálními přesahy. Jako takový představuje parkour atraktivní alternativu k současnému konzumnímu životnímu stylu.

6 Vznikla iniciativa „Parkour against competition“, která brzy získala globální rozsah. Její proklamaci je možné si přečíst například na <http://parkourpedia.com/other/why-there-are-no-parkour-competitions>

7 Hébert končí svoji definici Fyzického vzdělávání podle Methode naturelle větou: „...finally to target all your physical and virile knowledge to a predominant moral idea: ALTRUISM!“

8 ve smyslu nadměrné zátěže pro organismus

Zdroje:

A. Odborné texty

ATKINSON, Michael: Parkour - Anarcho-Environmentalism, and Poiesis. *Journal of Sports and Social Issues*. 2009-3-20, 33, s. 169-194.

B. Internetové zdroje

Australian Parkour Association. *Parkourpedia* [online]. Hébertism – Méthode naturelle 2010 [cit. 2010-04-22]. Dostupné z WWW: <<http://parkourpedia.com/about/hebertism-methode-naturelle>>.

Australian Parkour Association. *Parkourpedia* [online]. What is parkour 2010 [cit. 2010-04-22]. Dostupné z WWW: <<http://parkourpedia.com/about/what-is-parkour>>.

Parkour.NET [online]. 2010 [cit. 2010-04-22]. Competition - forum. Dostupné z WWW: <<http://parkour.net/Competition-t32.html>>.

Parkour.NET [online]. 2007-10-22 [cit. 2010-04-22]. The Origin And Foundations Of The Parkour Spirit. Dostupné z WWW: <<http://parkour.net/Origin-Foundations-Parkour-Spirit-t29.html>>.

Parkour California [online]. 2005-6-12 [cit. 2010-04-22]. Interiew with David Belle. Dostupné z WWW: <http://www.pkcali.com/parkour_plugins/content/content.php?content.8>.